

Advokátka Jana Zwyrtk Hamplová: Možná vyjdeme do ulic jako v roce 89. Covid? Všichni se hádají. Konec EU. Nechci válku

- CZ24 News | 13. listopadu 2020

ČESKO: LISTOPAD 89 A COVID Zneužíváte situace pro politiku! Lidem to vadí! Podle advokátky Jany Zwyrtk Hamplové tvrdě lidé politikům připomenou, že bylo chybou zahrnout covid do volebních kampaní, protože viru byly zájmy volebních štábů prostě jedno. Popisuje, jaký pro ni bude letošní 17. listopad i téma, s kterým lze vyhrát příští parlamentní volby. Přidává i toto varování: „Směřujeme plíživě do neosocialismu, který paradoxně přichází ze západu. Zde připomínám třeba iniciativu Stop cenzuře, jejíž jsem od počátku signatářkou. Její význam cítím obdobně, jako jsem kdysi cítila Několik vět.“ A podotýká: „Možná vyjdeme zase do ulic, pokud na pódiu budou skutečné osobnosti veřejného života, které mají co říct...“

Loni, když jsme si připomínali 30 let od listopadu 1989, média řešila protesty, demonstrace, pokřikování na premiéra. Letos v listopadových dnech počítáme mrtvé, nemocné a finanční ztráty. Protestovat se bude, ovšem on-line. Myslíte si, že ve světle epidemie, které čelíme, se lidé začnou dívat jinak na politiky? Projeví vůči nim větší pochopení nebo naopak budou tvrdě žádat politickou reprezentaci, o kterou se mohou opřít?

Lidé především přehodnotí své priority. A vůči politikům budou nepochybně více kritičtí. Tvrdě jim připomenou, že bylo chybou zahrnout covid do volebních kampaní, protože onomu viru byly zájmy volebních štábů prostě jedno. Ze svého okolí slyším, že lidé nevyčítají politikům ani tak to, že si

nevěděli hned rady, protože je to prostě nový virus, který nemáme přečtený, ale co jim tedy vyčítají velmi, je zneužívání dané situace pro politiku. A to napříč spektrem. A za tím účelem že se měnily názory a postoje těchto lidí ze dne na den. Tedy vyčítají jim hlavně to, že ani za tak vážné situace neumějí zapomenout na své politické zájmy a kalkulují a spekulují, namísto aby podpořili hlavně rozumná řešení kohokoliv. Která se pochopitelně mění a vyvíjejí.

Letošní rok mohou částečně slavit ti, kteří nemají rádi premiéra Babiše a prezidenta Zemana, protože oběma jim klesly preference. Výhled na sněmovní volby v příštím roce výrazně připouští vítězství opozice. Jsou Babiš a Zeman skutečně škůdci demokracie, jak tvrdí třeba Milion chviliek a další? Jenže dá se spolehnout na ODS, TOP 09, STAN a Piráty?

Milion chviliek pro mne není žádnou autoritou, a proto mne jeho hodnocení až tak nezajímá. Ať chvilkaři napřed dostudují a získají nějaké pracovní a životní zkušenosti, než nám ostatním začnou kázat. A pokud jde o volby a o popularitu kohokoliv... Víte, lidi teď zajímají úplně jiné věci, jako je zdraví, vlastní živobytí, děti učící se mimo školy, odklady lékařských zákroků, klienti, ohrožené živnosti... Volby jim jsou v tuto chvíli tak docela jedno, a zaujme je jen ten, který to pochopí, a začne přinášet návrhy řešení každodenních problémů. Bez frází a útoků na politické soupeře... Tedy myslím si, že slavit není co, a kdo slaví, je prostě malý člověk. Každý ví, že změna na politické scéně nevyřeší ani pandemii, ani její dopady, ani starosti obyčejných lidí. Slyším to dnes a denně v obcích a městech. Zkrátka velká politika ustoupila dnes u lidí do pozadí. A pokud jde o výsledek voleb - ten může být ještě překvapením. Doba tomu nahrává. Lidé budou volit pouze naději, tedy je možné, že za rok sáhnou úplně jinam, než to dnes vypadá. Dnes tedy nelze tipovat vůbec nic.

Čím bude letošní 17. listopad pro vás jiný?

Vším. Samozřejmě si vzpomenu, protože jsem se ho aktivně účastnila, a vždy pro mne bude pozitivní datum, ale řešit budu úplně jiné věci - nové projekty svého vzdělávacího centra, kterými budu reagovat na současnou situaci, pomoc svému okolí, nové právní problémy... Tedy ta vzpomínka bude velmi komorní pro přemíru jiných starostí a práce. Navíc mi před pár týdny zemřel nečekaně tatínek, se kterým jsme vždy vzpomínali... Bude to pro mne letos proto hodně smutné.

Lze to vidět tak, že všechna omezení, s nimiž musíme žít a stále více si uvědomujeme cenu svobody, nám 17. listopad a jeho odkaz připomínají? Máme současnou situaci vnímat jako něco, vůči čemu se ohradit?

Víte, on to ukázal trochu čas. Napřed byl covid až zneužit určitými skupinami k zahájení boje za údajnou demokracii, přičemž je třeba si uvědomit, že pokud přijde jakákoli epidemie, jsou omezení a opatření nutná, pak došlo k absurdnímu předvolebnímu uvolnění všeho, aby byli voliči spokojeni, a pak zase tvrdé restriktce. Naše ohrazení by proto nemělo být vedeno bojem za demokracii, i když i zde obezřetní být musíme, ale naše tvrdá výhrada měla a musí směřovat vůči nekonceptnosti, zmatkům v podobě opatření ode zdi ke zdi, zkrátka proti tomu, že politikové zavčas nepochopili vážnost situace, zmatkovali, neuměli se domluvit - jako malé děti. S tím nemá co dělat demokracie, ale hlavně neprofesionalita až hloupost. Samozřejmě způsobená tím, že každému šlo hlavně o ty politické body, namísto aby mu šlo o naše zdraví a zdravý rozum. Víím, že už se opakují, ale ti nahoře by se měli učit od starostů a primátorů, a nepochybně od většiny hejtmanů. U těch byste nepoznali, za koho kopou - vlastně poznali - za svůj kraj, své město, svou obec. Ne za partaj. Proto si jich prostě většiny neskutečně vážím. Mají mozek i srdce na správném místě. Až pak řeší tu značku za jménem. Proto také vznikají v samosprávách koalice, které si v rámci ČR neumíte představit. Protože ti lidé se v místě prostě domluví.

Zásadním benefitem polistopadového převratu byla ekonomická obnova země a zvýšení životní úrovně. Do jaké míry mohou být výsledky předchozích 30 let smazány? Nebo jde o

něco dočasného a vše se vrátí do starých kolejí?

Ekonomika bude těžký problém. Ale ekonom nejsem, proto v tomto oboru nechci dělat chytrou - jen čtu ekonomy, kterým věřím. Ale pokusím se o rebelskou vizi. Tedy - určitě tato složitá doba skončí, pevně v to věřím. Pak se země otřepou, vydechnou si, spočítají škody, zhrozí se a otřepou podruhé, a začnou, logicky, myslet stokrát víc na sebe. Nelze proto vyloučit, že na počátku obnovy ekonomiky jednotlivých zemí bude konec Evropské unie. Kdo by toho drahého a v posledních letech nadmíru diktujícího molocha v Bruselu platil, když půjde návrat k samé podstatě v hranicích jednotlivých zemí? Přispěje k tomu jistě i vznikající situace na poli etnických konfliktů, zkrátka podle mne nelze vyloučit, že po této pandemii se dostaví touha občanů jednotlivých zemí po bezpečí ve vlastních hranicích, a bude odpor k tomu, aby nám v těchto hranicích kdokoli cokoli určoval. Zde vidím ono téma pro příští volby - kdo dokáže tuto oblast srozumitelně zformulovat, může volby nečekaně vyhrát. Lidé chtějí své „rodinné“ jistoty, i kdyby měli ustoupit krok zpět. A mít namísto dvaceti druhů jablek čtyři české odrůdy - obrazně řečeno. Čekají nás tedy především velké změny - které si dnes ještě mnozí nechtějí připustit.

Jedni kritizují druhé, že jsou nezodpovědní a ignorují omezení, s nimiž máme žít. Pak naopak ekonomové či i někteří lékaři varují, že cena, kterou platíme za boj s covidem, nám odrovnává to, čeho jsme za 30 let dosáhli a cena toho všeho je příliš vysoká. Jak tento dialog ve společnosti chápat?

Jako absolutně nešťastný. Je tu proto, že se z covidu udělalo od počátku politikum. Protože se to hodilo - a pozor, nejen přímo politikům, ale i řadě jiných lidí, kteří chtěli ukázat své ego. A přehnal to obě názorové strany, a žádná nechce pro to ego ustoupit. Každý zdůrazňuje práva, ale je nutno přijmout, že můžeme mít občas i povinnosti, i když s nimi třeba nesouhlasíme. A že jsme se třeba mohli plést. Kompromisy jsou nezbytné, myslím i názorové. Ano, cena bude vysoká. Ale na zdraví se vykašlat nejde. Navíc ten vir je opravdu nepřechtený, jakýkoli postup mohl být nakonec špatně. Pak se to nemělo bát přiznat, a zkusit jinou cestu. Jenže začali se hádat doktoři, ekonomové, politici, dokonce i právníci se do toho vkládali... a ujelo nám to těžce pod nohama. Měli jsme se semknout, vláda měla požádat o velkorysost, obklopit se odborníky, kteří by nás hlavně jasnými fakty uklidnili, a dokázali najít věcný kompromis. Který, kdyby nefungoval, by se operativně změnil. Tady se šlo ode zdi ke zdi, a zaplatíme to všichni. Zkrátka měli bychom k tomu už konečně přistoupit jako moudří lidé, ne jako paličaté malé děti, které, když jednou řekly názor, nechtějí od něho pryč. Kdybych to měla říct jednou větou, tato doba ukázala nezralost řady osobností nejen vysoké politiky pro jakékoli opravdu krizové situace. Jejich ego přesáhlo realitu. Ke škodě nás všech.

Stále častěji slyšíme varování, že nám ubývají občanské svobody, a to nejen primárně kvůli boji s covidem. Především na internetu a sociálních sítích rostou zásahy mnohými označované za tvrdou cenzuru. Sociální sítě blokuji i účty politikům a dalším vlivným osobnostem. Nedávno byl správcem na nějakou dobu vypnut účet kardinála Duky nebo český účet papeže Františka. O čem to vypovídá? Nenastal čas, aby to státy začaly řešit?

Nepochybně to bude téma, které, až odezní tato těžká doba, by mělo být jedno ze zcela primárních. Směřujeme totiž plíživě do neosocialismu, který paradoxně přichází ze západu. To proto, že tam se socialismem ještě neměli zkušenosti, a zdá se jim skvělé, kdyby někdo rozhodoval o tom, co se smí a nesmí psát, co se smí a nesmí číst, a kdo má právo mluvit k ostatním lidem. My už to známe. Proto máme možná o pojmu demokracie jiné představy než naši západní sousedé. A zase hovořím o jednom z témat do příštích voleb. Cenzura je absolutně nepřijatelná. Absolutně. Paradoxně teď přichází od těch, kteří mají plnou pusku demokracie. Jenomže demokracie je opravdu něco jiného, než nám dnes nutí třeba Brusel. Proto tvrdím, že pokud se nestane zázrak, je tato doba začátkem konce EU. A nedivila bych se, kdyby to zahájila V4.

Technologické firmy, které sociální sítě a další služby či aplikace ovládají, mají nad virtuálním veřejným prostorem takřka neomezenou moc. Svými zásahy mohou potlačovat různé názorové proudy, zcela virtuálně vymazat konkrétní lidi či dokonce ovlivnit volby...

Je to opravdu neskutečně vážné nebezpečí, kterému budeme muset čelit. Důsledně, tvrdě, nekompromisně. Nebo se jednoho ráno probudíme zase v totalitě, jen v jiné podobě. A zde vidím výzvu hlavně pro nás, pro právníky. Začít určité věci pojmenovávat, a hnát k soudům jako nezákonné a protiústavní. Zde připomínám třeba iniciativu Stop cenzuře, jejíž jsem od počátku signatářkou. Její význam cítím obdobně, jako jsem kdysi cítila Několik vět. Zkrátka jsme zase před úkolem uchránit pro sebe i naše děti to základní – ústavní práva a svobody. Protože jsou v ohrožení.

Nejsme minimálně v oblasti svobody slova na cestě do doby a stavu, se kterým jsme se před 30 lety chtěli vypořádat?

Nepochybně nás čeká jiný přístup k řadě věcí – od volby prezidenta k volbám do Sněmovny, možná vyjdeme zase do ulic, pokud na pódiu budou skutečně osobnosti veřejného života, které mají co říct... Ano, třeba nás čeká novodobý listopad... Demokracie je totiž skutečně v ohrožení, ale paradoxně ji dnes ohrožují nejvíc ti, kteří bojují údajně za její záchranu – není to tak, jen si ten pojem demokracie po svém zprivatizovali. Tito bojovníci za demokracii ji chtějí výhradně podle svých představ – tedy chtějí de facto totalitu, jen to tomu okolí ještě až tak nedošlo. Demokracie je ale přece o něčem zcela jiném. A je třeba to tvrdě připomínat. Někdo nemusí souhlasit s Trumpem, ale nikdy mu nesmí vypnout jeho projev. Vždyť je to proboha prezident USA! Je to stejné, jako by v naší Sněmovně vypnuli mikrofon premiérovi. Toto už je opravdu překročení hranic, které nesmíme připustit. A vidíte – jsou tu skupiny, které by tomu tleskaly. Ty jsou ale právě tím největším ohrožením demokracie.

Nezapomeňme v souvislosti s odkazem k sametové revoluci na její hlavní tvář a prvního prezidenta. Co Václav Havel a jeho dědictví? Co pro nás znamená?

Řeknu to asi tak – zajímalo by mne, co by Havel řekl na to, že chvilkaři si za organizování demonstrací brali plat, který navíc odmítli zveřejnit, co by řekl na přerušení projevu amerického prezidenta, co by řekl na zákaz příjmení Robinson kdekoli a na zablokování profilu kardinála Duky. Odhaduji – znovu by svolal Letnou, a tvrdě to, čemu dnes ti bijci za demokracii tleskají, odsoudil.

17. listopad 1989 byl brán i jako doba návratu na Západ. Když teď Joe Biden vyhrál prezidentské volby v USA, řada lidí se těší, že budeme opět více kooperovat. Vidíte to také tak? Je důležitější vnímat tento fakt jako spojení s USA jako takové anebo se zaměřit na agendu, co Biden prosazuje a nemusí s tím každý souhlasit?

Nespojuji to jen s Bidenem. Zastávám bohužel názor, že západ míří doleva a chce nás tam, a my se logicky budeme bránit, protože na rozdíl od něj už to máme za sebou. Mne jen vyděsily některé výroky Bidena vůči Putinovi, jak s ním zatočí – víte, jaké slovo mne napadne vždy jako první? Válka. A my v té Evropě žijeme. Nechci zkrátka, aby politikové, a je mi jedno kteří, vyvolávali napětí a studené války – chci, aby se snažili o soulad. Ne nadarmo se anglická královna v roce 2015 projela ve zlatém kočáře s čínským prezidentem. Jistě ne proto, že by po tom toužila – ale udělala to pro velkou Británii a Evropu. Měli bychom si prostě přát dobré vztahy a klid. I za cenu kompromisů. Naše země má navíc tu zkušenost, že nemůže věřit ani západu, ani východu. Hovořím o Mnichovu a o roku 1968. Gesta a velká slova se sice dobře čtou, ale realita je často o něčem zcela jiném. A Evropa má v dnešní době vážnější problémy, které si navíc sama vyrobila – imigranty na svém území. Kteří budou muset odejít. Pokud tu chceme klidně spát. Takže veškeré ostatní boje „kdo s koho“ bychom proto měli odmítat. Nejsme spasitelé světa – budme spasitelé svoji. To stačí. Zkoušek už bylo dost.

Věříte tomu, že když si takto budeme povídat příští rok, už nebude svět řešit pandemii? V

čem budou naše životy a společnost v době po covidu jiné?

Budeme patrně unaveni životem. Budeme zaskočeni změnami, které jsme už nečekali. A třeba právě proto prozřeme. A pak je to už o těch volbách, o přístupu k novodobým problémům, o zásadovosti a odvaze začít nazývat věci pravými jmény. A kdyby to nefungovalo, pak to bude o těch náměstích. Možná bych už začala trochu hledat ty, kteří by na nich mohli mluvit. Člověk nikdy neví... (úsměv). Přesto jsem optimista. Věřím, že Češi si už svobodu vzít nedají. A že dokážou odlišit, kdo si z boje za tzv. demokracii udělal byznys, a komu jde opravdu o tu naši krásnou česko-moravsko-slezskou kotlinu. A pokud bychom se tady už nepotkali, ráda bych popřála čtenářům krásné Vánoce s jejich blízkými a ve zdraví. A věřme, že ty v roce 2021 budou zakončovat lepší rok, než byl tento.

Zdroj: <https://www.parlamentnilisty.cz>